

ОБРАЗИ НА СВЕТЦИ В ИЗОБРАЗИТЕЛНОТО ИЗКУСТВО – НОВО ИЗДАНИЕ НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКАТА НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

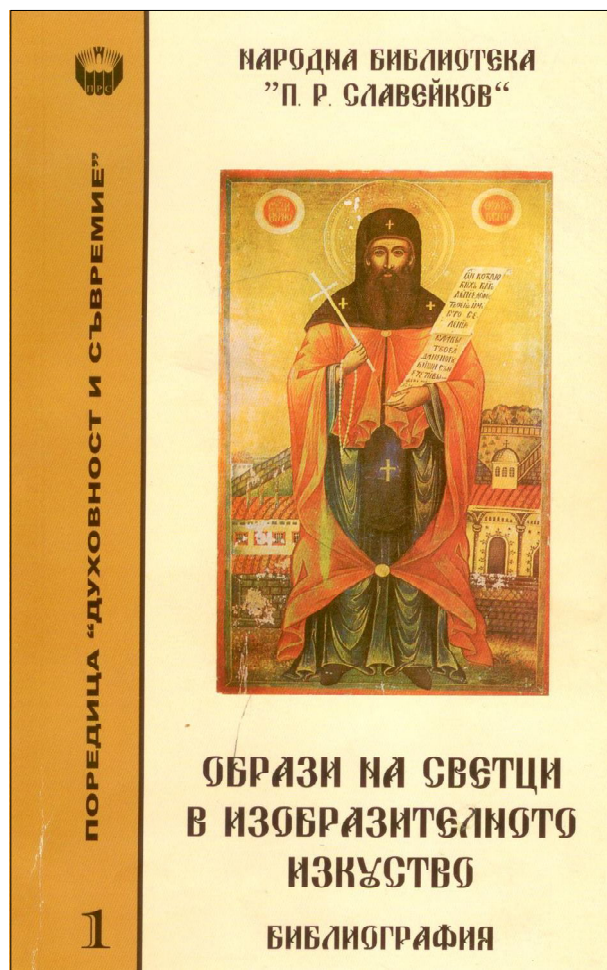
Станислав Божилков

Православната икона принципно се отличава от всички други форми на изобразителните изкуства. Тя е естествен компонент на християнската култура като цяло и не може да съществува извън нея. За вярващите тя освен като естетическа ценност, като произведение на изкуството, е извор и на емоцио-

нално преживяване. Православната изобразителност оправдано привлича погледа не само на специалистите, но и на по-широката културна общественоост. Пиететът към нея бележи своеобразен връх от началото на XX век до средата на 40-те години. В наше време се наблюдава неговото възрождение. Построяването на множество нови църкви се придружава с подем и в църковните изкуства. Интересът към тях поражда фундаментални изследвания. Имената на Асен Василиев, Николай Райнов, Никола Мавродинов, в по-ново време – Атанас Божков, Елка Бакалова, Иванка Гергова, Костадинка Паскалева и др. бележат пътя на нашата изкуствоведска мисъл. Техните трудове представляват задълбочено изследване на същността и развитието на православната образност, разкриват еволюционните процеси в търсене на нови, от една страна, отговарящи на литургичните изисквания, а от друга – адекватни на времето си художествени изображения.

С цел да отговорят на нарасналия интерес към българската сакрална живопис, служителите от Народна библиотека “Петко Р. Славейков” – Велико Търново, Цветанка Денева и Недка Йовчева, са изработили уникална по своя характер библиография “Образи на светци в изобразителното изкуство”, представяйки основни образи в изследвания, притежавани от отдел “Изкуство, в който работят*.”

Издание то привлича погледа с цветно изображение на светец на корицата. (Би било добре, ако беше посочено някъде името му.)

* Денева, Цветанка и др. Образи на светци в изобразителното изкуство : Библиография (Цветанка Денева, Недка Йовчева; Ред. Марин Ковачев. – Велико Търново) НБ “П.Р. Славейков”, 2008.

След уводната статия са представени цветни репродукции на 12 икони. Предполага се, че това са иконите с най-висока художествена стойност. Образите са на св. Атанасий, св. Димитър, св. Йоан Рилски, св. Илия, св. Марина, св. Мина, св. Никола, св. Пантелеймон, св. Петка, св. св. Петър и Павел, св. Спиридон и св. Харалампий. Следват библиографските персонални рубрики за 25 светци. В уводната статия е обяснено, че представянето е подробно, в зависимост от търсенето на материали за един или друг светец. Забелязва се отсъствието на рубрика за светите братя Кирил и Методий.

И репродукциите, и рубриците са подредени по азбучен ред.

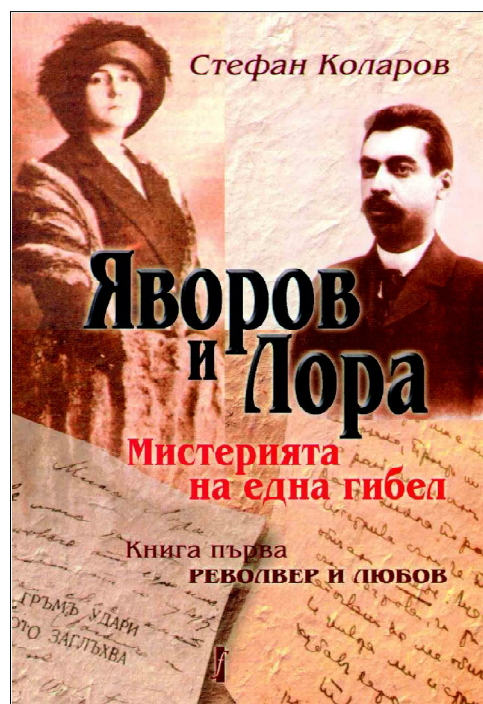
Прави впечатление, че описанията съдържат изчерпателни данни, като за особено полезно смятаме посочването в източника на номера, под който даденият образ се среща в него. Това позволява на ползвателя, без да губи излишно време, веднага да открие търсеният образ. Описанията са компетентно съставени.

Заслужава да се отбележи практическата полза специално от този и от други библиографски трудове изобщо...

Ще си позволя една бележка, свързана с името на св. Йоан Рилски, който в библиографията е представен с името Иван Рилски. Разбира се, в цитирането на източниците, е правилно той да бъде даден, както е в тях, т.е. като св. Иван Рилски. Но, смятам, че в заглавието на рубриката, което се формулира от съставителя, трябва да бъде Св. Йоан Рилски, тъй като с приемането на монашество в православието човек скъсва със светския живот, затова променя и името си. Така Иван Рилски, замонашвайки се, сам е приел името Йоан. И никой не може да го променя. (Вж К о е в, Тотю. Св. Иван или Св. Йоан? // С в е т о г о р - с к а обител Зограф: Т. 3. – 1999).

Посочено е, че изданието е № 1 от поредица “Духовност и съвремие”. Това предполага, че ще последват и други книжки, което е радостно. Дано съставителите със същия ентузиазъм и професионализъм продължат да разкриват съкровищата от своите фондове.

Нова книга на Стефан КОЛАРОВ забвхря мистерията на една гибелна любов

От печат излезе документално-публицистичният роман на доц. д-р Стефан Коралов “Яворов и Лора. Мистерията на една гибел” (книга първа “Револвер и любов”). Зад солидното издание с твърда подвързия и впечатляващ обем от 414 страници стои великотърновското издателство “Фабер”. Книгата излиза с моралната и материалната подкрепа на г-н Ичко Лозев, магистър по масови комуникации и журналистика, спонсорирал и други книги на великотърновски писатели. Изданието е великолепно оформено с черно-бели илюстрации в книжното тяло и стилизиран графичен дизайн на корицата, подготвен от мениджъра на “Фабер” г-н Нейко Генчев. Колкото до стойността на книгата – тя се нуждае от дълга и обстоятелствена оценка, но и най-беглият поглед на читателя се среща със солидно изследване, изпълнено с обилна фактология, документи, извадки от периодични издания и кореспонденция, които очертават с увлекателния и четивен език на автора драматичните колизии на една дълбока любов, но разкриват и още много непознати страници от мистерията на невероятна драма “Яворов – Лора”.

ВАТИКАНСКАТА БИБЛИОТЕКА – КУЛТУРНАТА СЪКРОВИЩНИЦА НА СВЕТА

Трифон Николов

Пазини, Чезаре. Ватиканската библиотека : между миналото и бъдещето : Публ. лекция : 12 ноември 2008 г. / Соф. унив. „Св. Климент Охридски” и др. ; Прев. : Васил Атанасов – София, 2008. 16 с.

Създаването на Ватиканската библиотека е свързано с дълъг период от векове, който се простира от средата на V в. и продължава и до наши дни. Създателят на библиотеката е папа Николай V (Томазо де Парентучели), който е глава на Римокатолическата църква от 1447 до 1455 г.

Ватиканската библиотека съхранява редица документи, събирани през периодите на Късната античност, Средните векове и съвременността. Тя представлява дълга поредица от папски библиотеки. По този начин чрез тази невероятна приемственост се осигурява освен предаването на религиозни, духовни и богословски текстове, но и свидетелства за изключително важното присъствие и роля на папската институция в културния живот на Европа през Средните векове и Възраждането.

Още в първите години от основаването на библиотеката колекцията достига до 1200 тома. Това количество е наистина внушително, но още по-внушителен е характерът на колекцията. Важни за просъществуването и развитието на библиотеката са качествата на богослововите – всички са хуманисти, които са били и нейни библиотекари.

Съхраняването на ръкописи, написани не само на латински, но и на гръцки език, на еврейски, арамейски, персийски, етруски и много други езици, е съществена част от начинаеието, подето от папа Николай V. Негов основен помощник е бил Джовани Тортели, който е и един от най-компетентните елинисти сред хуманистите на Запада.

Гръцките раздели на Ватиканската библиотека включват: класически, имперски, патриаршески; научен; литургическа и агиографска литература; математика и много други.

Авторът на публичната лекция „Ватиканската библиотека: между миналото и бъдещето” монсеньор Чезаре Пазини е високо образована и авторитетна личност. Той е роден в Милано на 3 февруари 1950 г. Ръкоположен е за свещеник на 8 юни 1974 г. През 1977 г. завършва Папския институт за Изтока в Рим. След две години получава докторска степен по Църковни източни науки. От 1978 до 1989 г. преподава патология в Миланската семинария. След това от 1986 г. двадесет и една години е научен сътрудник на Амброзианската библиотека в Милано, като от 1995 г. е вицепрефект. От 2003 до 2007 г. съвместява и

дейността на директор в Академията свети Амвросий в Милано. На 25 юни 2008 г. е назначен от папа Бенедикт XVI за Префект на Ватиканската апостолическа библиотека.

Монсеньор Чезаре Пазини е и автор на редица публикации по византийска агиография и гръцка

палеография („Животът на свети Амвросий” – 1983 г.; „Агиографски инвентар на гръцките ръкописи в Амброзианската библиотека” 2003 г.; „Гръцки източници за свети Амвросий” – 1990 г.).

Той членува и в множество организации (Международната асоциация за патристични изследвания – AIPR; Научния комитет на Международния център Пий XI; Италианската асоциация за изследване на светците и агиографията – AISSCA).

Изключително високо ценен е превода на лекцията от Васил Атанасов, благодарение на който става възможно отпечатването на книгата на български език. Уменията на преводача са наистина невероятни, тъй като в лекцията се употребяват много специфични, а понякога и непреводими думи и изрази. В случая иде реч за един наистина брилянтен превод.

Книгата „Ватиканската библиотека: между миналото и бъдещето” е структурирана по много добър начин – в две основни части. Първата част е озаглавена „Миналото” (с. 4–11). Втората – „По начертания път” (с. 11–16). Тази опростена структура е много добра, защото дава възможност в два раздела – чрез кратки и ясни обяснения и история – да се добие представа точно за това, което авторът иска да предаде на читателите. Избегнати са затормозяващите, дългите и неясните изречения. В книгата е поместено само това, което е нужно – цялата лекция на епископ Пазини.

Рецензията на книгата дава възможност да се оцени работата на редица личности, като се започне от монсеньор Чезаре Пазини, преводача Васил Атанасов и се стигне до издателите.

Тази книга е нагледен пример как трябва да се работи и за в бъдеще. Трябва да се продължи дейността по издаване и на други лекции от колоритни и известни личности, независимо в каква сфера работят. Необходимо е този модел да се използва и в различните висши учебни заведения.

